PAYESH

Volume 20, Issue 1 (January - February 2021)

Journal of the Iranian Institute for Health Sciences Research

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]

[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]

[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]

The relationship between religiosity and moral foundations with substance abuse tendency in 15 to 18-years female students in Tehran

Mahdiyeh Shooshtari Rezvani [1], Naser Aghababaei [2*]

1. Islamic Azad University, Electronic Branch, Tehran, Iran
2. The Institute for Research and Development in the Humanities (SAMT), Tehran, Iran

Received: 5 September 2020
Accepted for publication: 6 February 2021
[EPub a head of print-22 February 2021]
Payesh: 2021; 20 (1):119-125

Abstract

Objective (s): Addiction (substance addiction) is considered as one of the health issues which can influence physical, emotional and social aspects of people's life and impose psychosocial problems for their families and communities. Accordingly, this study aimed to investigate the relationship between religiosity and ethical foundations with substance abuse tendency among young female students in Tehran, Iran.

Methods: This cross-sectional study was performed on a sample of female students aged 15 to 18 years in Tehran, Iran. Statistical population consisted of 241 girls who were selected with systematic non-probability sampling and available in the first semester of academic year in 2019-2020 and respond to three questionnaires including the Ethical Foundations Scale and the Addiction Tendency Scale and the Religiosity Scale. Spearman correlation coefficient and regression were used to analyze the data using SPSS software.

Results: The results obtained from the analysis showed that religiosity and moral foundations with substance abuse tendency significant were correlated ($p<0.01$). In addition, the findings showed that religiosity and moral foundations predicted a total of 17% of changes to substance abuse among girls. Furthermore, among subscales of the religiosity, the outcome of being a Muslim ($r = - 0.35$) and among the subscales of moral foundations, loyalty to a group ($- = 0.28$) had the most significant relationship.

Conclusion: The finding suggest that religiosity and moral foundations can play a major role in reducing high-risk behaviors, especially addiction, in adolescent girls.

Key Words: Religiosity, moral foundations, addiction, adolescents

[*] Corresponding author: The Institute for Research and Development in the Humanities
E-mail: naseragha@gmail.com

سال بیستم، شماره اول، بهمن ـ اسفند ۱۳۹۹

پایش

نشریه پژوهشکده علوم بهداشتی جهاددانشگاهی

رابطهٔ دینداری و بنیان‌های اخلاقی با گرایش به اعتیاد در دختران ۱۵ تا ۱۸ سالهٔ شهر تهران

مهدیه شوشتری رضوانی[۱]، ناصر آقابابایی[۲*]

۱. دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی، تهران، ایران
۲. پژوهشکدهٔ تحقیق و توسعهٔ علوم انسانی سمت، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۱۴
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۸
[نشر الکترونیک پیش از انتشار- ۴ اسفند ۹۹]
نشریه پایش: ۱۲۵-۱۱۹:(۱)۲۰؛۱۳۹۹

چکیده

مقدمه: اعتیاد یک بیماری جسمی و روانی است که می‌تواند همه ابعاد سلامت فرد، خانواده و جامعه را به خطر اندازد. طی سال‌های اخیر مصرف مواد مخدر در میان نوجوانان روند افزایشی داشته است. عوامل متعددی از جمله مسایل اخلاقی بر گرایش به اعتیاد تاثیر دارند. پژوهش پیش رو با هدف بررسی رابطه دینداری و بنیان‌های اخلاقی با گرایش به اعتیاد در دختران نوجوان شهر تهران انجام شد.

مواد و روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی بود که در سال ۱۳۹۹ انجام شد. جامعهٔ پژوهش دختران ۱۵ تا ۱۸ سال شهر تهران بودند که ۲۴۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس انتخاب شدند و به «مقیاس نگرش مسلمانان به دین»، «مقیاس بنیان‌های اخلاقی»، و «مقیاس گرایش به اعتیاد» پاسخ دادند. برای تحلیل داده ها از ضریب همبستگی و رگرسیون در محیط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد همبستگی بین دینداری و بنیان‌های اخلاقی با گرایش به اعتیاد معناداربود و این دو متغیر در مجموع ۱۷ درصد از تغییرات در نمرات گرایش به اعتیاد را بین نوجوانان پیش بینی کردند. همچنین از بین خرده مقیاس‌های دینداری، پیامد مثبت مسلمان بودن و از بین خرده مقیاس‌های بنیان‌های اخلاقی، وفاداری به گروه، همبسته های گرایش منفی به اعتیاد بودند.

نتیجه گیری: آموزش‌های پیشگیرانه متمرکز بر دینداری بنیان‌های اخلاقی نقش عمده‌ای در کاهش رفتارهای پرخطر به ویژه اعتیاد در دختران نوجوان ایفا می کند.

کلیدواژه: گرایش به اعتیاد، بنیان‌های اخلاقی، دینداری، نوجوانی

* نویسنده پاسخگو: تهران، پژوهشکدهٔ تحقیق و توسعهٔ علوم انسانی سمت، تهران، ایران
E-mail: naseragha@gmail.com

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]
[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]

مقدمه

امروزه گرایش به مصرف مواد به طور گسترده ای یک مشکل جدی در سطح جهان شناخته می‌شود و پیامدهای روانی و جسمانی بسیاری برای گروه‌های در معرض خطر به ویژه نوجوانان دارد[۱]. سنین ۱۸ تا ۲۵ سال یکی از آسیب پذیرترین دوره‌های سنی در زمینه اعتیاد به مواد مخدر در بسیاری از پژوهش‌ها شناخته شده است چرا که در این دوره مدارهای عصبی که در افراد ایجاد انگیزه برای کسب تجربه می‌کنند هنوز در مسیر رشد قرار دارند[۲,۳]. در بررسی دورهٔ نوجوانی مهم است که بین جنبه‌های مثبت و منفی جانب تعادل را گرفته شود. در نظر گرفتن دوره نوجوانی به عنوان دوره سرکشی، بحران، آسیب و انحراف چندان سودمند نیست و می تواند به ضرر نوجوان تمام شود. دقیق تر آن است که نوجوانی را دوران ارزیابی، تصمیم گیری و تعهد ببینیم. چنانچه دوره نوجوانی به عنوان دوره انتقال از وابستگی دوران کودکی به استقلال دوره جوانی و بزرگسالی شناخته می‌شود. این گروه به علت تغییرات سریع جسمانی، اجتماعی، هیجانی و شناختی با چالش های زیادی روبرو هستند، از عواملی که ممکن است آینده آن‌ها را به خطر بیاندازد مصرف و گرایش به مواد مخدر است[۴].

مطالعات نشان می‌دهند عوامل متعددی در شکل‌گیری وابستگی و گرایش به سوءمصرف مواد نقش دارند که از آن جمله می‌توان به عواملی چون شخصیت، دینداری، سبک‌زندگی، روابط اجتماعی، نگرش، اخلاق، باورها، احساسات، و دلبستگی‌ها اشاره کرد[۵]. دین به عنوان یکی از مهمتری عوامل یاد شده، از راه برقراری یک نظم اخلاقی، فرصت‌هایی را برای به دست آوردن شایستگی‌ها و یادگیری قوانین اجتماعی موثر در بروز یا پیشگیری از مشکلات اجتماعی، اخلاقی و حتی سلامت روانی فراهم می کند.[۶]. برخی از پژوهش ها به رابطه معکوس میان دینداری و گرایش به مصرف مواد اشاره داشته اند و به این نتیجه رسیدند که سطح بالای دینداری فرد را در برابر تاثیرات منفی ناشی از اتفاقات و تجربه‌های زندگی که فرد را در معرض خطر یا مشکلات روانشناختی قرار می‌دهد، محفوظ نگه می‌دارد و حضور و فعالیت مداوم در هیأت‌های مذهبی خطر در معرض اعتیاد قرار گرفتن جوانان را کاهش می‌دهد[۱۰-۷] . علاوه برنقش دینداری در کنترل رفتارهای پرخطر می‌توانیم به نقش بازدارندگی اخلاق در گرایش به مواد مخدر اشاره کرد.

اخیراً نظریه بنیان‌های اخلاقی مورد توجه روانشناسان و متخصصان سایر حوزه ها قرار گرفته است[۱۱].

نظریه بنیان های اخلاقی مبتنی بر اخلاق شهودی است که در درون انسان‌ها به صورت فطری وجود دارد [۱۲]. برخی از مطالعات به تعامل بین دینداری و بنیان‌های اخلاقی در ارتباط با رفتارهای سوء مصرف مواد مخدر اشاره کرده و تفاوت تاثیرات آن را ناشی از رسومات اجتماعی و سطوح اخلاقی متفاوت افراد در جامعه دانسته اند[۱۳]. مطالعات اندکی در زمینه بازدارندگی ارتباط بین نظریه-های بنیان های اخلاقی و دینداری در گروه سنی دختران وجود دارد و بخش عمده ای از مطالعات بر تمرکز سنجش دینداری با سایر موضوعات پرداخته اند. از این رو با توجه به اهمیت این بخش و تاثیرات بالقوه آن در ارتکاب رفتارهای پرخطری چون گرایش به مصرف مواد مخدر، این مطالعه با هدف بررسی رابطه بین دینداری و بنیان‌های اخلاقی با گرایش به اعتیاد در دختران نوجوان شهر تهران انجام شد.

مواد و روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی بود، و جامعهٔ پژوهش آن دختران نوجوان ۱۵ تا ۱۸ سالهٔ مدارس سطح شهر تهران در سال ۱۳۹۹ بود. برای برآورد حجم نمونه از فرمول پیشنهادی تاباچینگ و فیدل استفاده شد. بر اساس فرمول پیشنهادی آنان حداقل حجم نمونه در مطالعات همبستگی از فرمول $N \geq 50 + 8M$ محاسبه می شود. در این فرمول N حجم نمونه و M تعداد متغیر-های مستقل است.[۱۴]. با توجه به داشتن ۸ خرده مقیاس حداقل حجم نمونه ۱۱۴ به دست آمد. به منظور افزایش قدرت آزمون ها و نتایج آن ها لینک پژوهش برای حدود دو برابر این تعداد فرستاده شد. مجموعاً داده های ۲۴۰ نفر تحلیل شد. میانگین سنی دختران شرکت‌کننده در پژوهش برابر ۱۶/۶۷ سال بود و کل شرکت کنندگان مسلمان بودند. شرکت کنندگان مقیاس های زیر به صورت برخط پاسخ دادند.

مقیاس نگرش مسلمانان به دین: این مقیاس ۱۴ گویه دارد و وایلد و جوزف آن را برای سنجش نگرش مسلمانان به اسلام ساخته‌اند. این پرسشنامه شامل سه خرده مقیاس (مشارکت فعالانه در مناسک مهم مسلمان، جهان بینی مسلمانان، و پیامدهای مثبت مسلمان بودن) است. شرکت‌کنندگان به این پرسشنامه به صورت طیف پنج درجه ای لیکرت پاسخ می‌دهند. نمره های بالاتر گویای نگرش مثبت تر به اسلام (به منزله شاخصی معتبر از دینداری) اند. روایی و پایایی مقیاس در میان دانشجویان ایرانی تایید شده است.[۱۵].

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]
[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]

پرسشنامهٔ بنیان های اخلاقی: این مقیاس را هایت و گراهام به منظور ارزیابی و سنجش ابعاد اخلاق ساخته اند و دارای ۲۰ گویه و ۵ خرده مقیاس است: مراقبت و آسیب؛ انصاف و بی طرفی؛ وفاداری به گروه؛ احترام به مرجعیت؛ اخلاص و پاکی. قسمت نخست پرسشنامه ارتباط پنج بنیان اخلاقی را در تصمیم گیری دربارهٔ درستی یا نادرستی یک چیز و بخش دوم پرسشنامه قضاوت‌های اخلاقی در راستای پنج بنیان اخلاقی را می‌سنجد. نمره گذاری بخش اول به صورت طیف پنج درجه است. نمره های بالاتر در هر یک از این خرده مقیاس ها گویای تسلط آن خرده مقیاس در نظام قضاوت اخلاقی فرد است. روایی و پایایی این مقیاس بررسی و مورد تایید قرار گرفته است [۱۱].

مقیاس گرایش به اعتیاد: این مقیاس را وید و بوچر (۱۹۹۲) ساخته اند که دارای ۳۶ گویه و ۵ گویه دروغ سنج است. مقیاس به صورت طیف ۴ درجه ای نمره گذاری می‌شود و نمره های بالاتر گویای گرایش بیشتر به اعتیاد است. در پژوهش زرگر و همکاران روایی و پایایی این مقیاس بررسی و تایید شده است [۱۶].

یافته‌ها

در جدول شماره ۱ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش نشان داده می شود. با توجه به اینکه متغیرهای پژوهش نرمال بودن متغیرها با استفاده از فرمول چولگی و کشیدگی تایید شده است، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد رابطه گرایش به اعتیاد با جهان‌بینی مسلمانان، پیامد مثبت مسلمان بودن، مشارکت فعالانه در مناسک مهم منفی است. همچنین رابطه گرایش به اعتیاد با بنیان های اخلاقیِ مراقبت و آسیب، انصاف و بی‌طرفی، وفاداری به گروه، احترام به مرجعیت، و اخلاص و پاکی منفی است. در بین خرده مقیاس‌های دینداری قوی‌ترین رابطه با گرایش به اعتیاد مربوط به پیامد مثبت مسلمان بودن و ضعیف‌ترین رابطه مربوط به مشارکت فعالانه در مناسک مهم بود. در بین بنیان-های اخلاقی قوی‌ترین رابطه گرایش به اعتیاد با وفاداری به گروه و ضعیف‌ترین رابطه با مراقبت و آسیب بود (جدول ۱).

نتایج تحلیل رگرسیون همزمان گرایش به اعتیاد بر پایهٔ دینداری و بنیانهای اخلاقی در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. بر پایهٔ این نتایج، خرده‌مقیاس‌های دینداری و بنیان‌های اخلاقی درکل ۱۷ درصد از تغییرها در نمره‌های گرایش به اعتیاد را تبیین می‌کنند. شایان ذکر است متغیرهایی که به صورت همزمان وارد معادلهٔ رگرسیون می‌شوند بر قدرت پیش‌بینی‌کنندگی هم تأثیر می‌گذارند و حتی گاهی موجب می‌شوند که یک متغیر نتواند به صورت معنادار پیش‌بینی شود. چنین حالتی ناشی از همپوشانی متغیرهایی است که وارد معادلهٔ رگرسیون شده‌اند.

جدول ۱: ضرایب همبستگی متغیرها

		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
	۱. گرایش به اعتیاد	۱								
	۲. جهان بینی به دین	-۰/۳۳**	۱							
دینداری	۳. پیامد مثبت مسلمان بودن	-۰/۳۵**	۰/۸۵**	۱						
	۴. مشارکت فعالانه در مناسک مهم	-۰/۲۵**	۰/۵۱**	۰/۵۱**	۱					
	۵. مراقبت و آسیب	-۰/۱۴*	۰/۱۶*	۰/۱۰	۰/۰۹	۱				
	۶. انصاف و بی طرفی	-۰/۲۶**	۰/۲۶**	۰/۱۷**	۰/۱۴*	۰/۴۸**	۱			
بنیانهای اخلاقی	۷. وفاداری به گروه	-۰/۲۸**	۰/۴۳**	۰/۳۷**	۰/۲۷**	۰/۳۳**	۰/۳۹**	۱		
	۸. احترام به مرجعیت	-۰/۲۵**	۰/۴۳**	۰/۴۰**	۰/۳۳**	۰/۳۰**	۰/۳۳**	۰/۴۴**	۱	
	۹. اخلاص و پاکی	-۰/۲۵**	۰/۳۹**	۰/۳۱**	۰/۲۹**	۰/۴۶**	۰/۵۱**	۰/۵۱**	۰/۵۴**	۱

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]
[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]

جدول ۲: خلاصه نتیجه رگرسیون پیش بینی گرایش به اعتیاد

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بین	F	R^2	Beta	B	SD	T	سطح معنی داری
گرایش به اعتیاد	دینداری	۲۵/۵۵	۰/۱۷	-۰/۲۲	-۰/۴۹	۰/۱۴	-۳/۳۳	۰/۰۰۱
	بنیان های اخلاقی			-۰/۲۶	-۰/۵۲	۰/۱۳	-۳/۳۸	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش نشان داد بین دختران نوجوان دینداری و بنیان‌های اخلاقی با گرایش به اعتیاد ارتباط منفی دارند. افزایش دینداری و تعهد به بنیان های اخلاقی کاهش معنی‌دار در گرایش به اعتیاد دختران نوجوان بویژه گروه‌های سنی ۱۵ تا ۱۸ سال مشاهده می‌شود. این نتیجه از پژوهش حاضر همسو با یافته‌های عجمی ، بور ، اسکالسکی، لوپز و کوستا است. این محققان همگی دریافتند دین و معنویت با کاهش مصرف مواد مخدر و گرایش به آن در ارتباط نزدیک می باشند[۲۰-۱۷]. دینداری می‌تواند مصرف مواد و بهبود آن را از طریق یک نظم اخلاقی تحت تاثیر قرار دهد چرا که دین قواعد خاص اخلاقی را به منظور خویشتن‌داری در اختیار فرد قرار می‌دهد و این تجربه معنوی می‌تواند تعهدات اخلاقی را تحکیم بخشد و از این راه مانع از مصرف مواد گردد [۲۱]. علاوه بر این، دین می‌تواند از طریق مهارت‌ها و دانش‌هایی که فرد در زندگی کسب می‌کند، از مصرف مواد پیشگیری کند. طبق یافته‌های حاصل از مطالعه حاضر، میتوان گفت مسلمان بودن نقش موثری در کاهش گرایش به اعتیاد افراد دارد به طوری که شرکت در فعالیت‌ها و گروه‌های دینی می‌تواند به عنوان یک مهارت مدارا در برابر تنش‌های زندگی عمل کند. افراد در زندگی روزانه خود بر پایه باورهای شخصی و دیدگاهی که درباره دیگران دارند، رفتار می‌کنند. این باورها یک نظام معنایی را برای فرد تشکیل می‌دهند که بر مبنای این نظام به جهان افراد خود معنا می‌دهند و براساس آن هدف انتخاب و سپس رفتار و عمل می‌کنند [۲۲]. چنانچه فرد دارای سطح دینداری بیشتری باشد دیدگاهی که از خود و جهان اطرافش بدست می‌آورد، ارزشمند و هدفمند خواهد بود و به واسطه این هدفمندی احتمال کمتری دارد که به رفتارهایی مانند مصرف مواد روی آورد. رفتارهای دینی مانند دعا، نیایش، عبادت، و شرکت در مناسک و گروه‌های دینی اثرات آسیب‌زای استرس را از طریق ایجاد شبکه‌های حمایتی و بالا بردن رفتارهای سلامت تعدیل می‌کنند [۲۰]. علاوه بر این دینداری با سلامت روانی و آسایش نیز رابطهٔ مثبت دارد[۲۳]. از میان خرده مقیاس‌های دینداری، پیامدهای مثبت مسلمان بودن نقش بالقوه‌ای در پیشگیری به گرایش به مواد مخدر در نوجوانان دختر دارد. باورهای مذهبی همراستا با این مطالعه نقش بازدارنده قوی در تمایل به مصرف مواد در نوجوانان بوده است، هر چند که در این قبیل از مطالعات بر نقش پیوندهای خانوادگی با باورهای مذهبی بعنوان بازدارنده رفتارهای تمایل به مصرف مواد تاکید شده است [۲۴]. در حالیکه در مطالعه حاضر دینداری با تمرکز بر مسلمان بودن در پیوند با بنیان‌های اخلاقی نقش قابل توجهی در کاهش رفتارهای مصرف مواد داشته اند.

از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان به ارتباط بنیان‌های اخلاقی با گرایش منفی به اعتیاد اشاره کرد. این یافته با نتایج مهدوی (۱۳۹۸) همسو است [۲۵]. اخلاق نمودی از خوبی و ویژگی‌های درونی انسان است که منشاء رفتارهای انسانی است. هر چه بنیانهای اخلاقی فرد استوارتر باشند امکان رفتن به سمت مواد مخدر در او کمتر خواهد بود. علاوه بر این اسکالسکی هم در مطالعه خود به نقش مهم اخلاقیات و معنویات بعنوان یک عامل بازدارنده در رفتارهای گرایش به مصرف مواد اشاره داشته است[۱۸].

طبق یافته‌های پژوهش حاضر از بین خرده مقیاس‌های بنیان‌های اخلاقی وفاداری به گروه نقش موثرتری نسبت به سایر مولفه ها در کاهش گرایش به اعتیاد نوجوانان دختر داشت. برخی از مطالعات هم همراستا با این نتایج بر این نکته اشاره داشتند که عضویت در یک گروه همسال و وفاداری به گروه و ارزش‌های گروه می‌تواند نقش تعیین کننده‌ای در گرایش به رفتار سوء مصرف مواد داشته باشد [۲۶]، گرچه برخی از مطالعات خانواده را عامل مهمتری در گرایش به اعتیاد دانسته اند[۲۴].

از میان یافته‌های موجود یکی از مهم‌ترین یافته‌ها نقش پیش‌بینی کنندگی بنیان‌های اخلاقی و دینداری در گرایش منفی به اعتیاد بود به طوری‌که دینداری به ویژه مسلمان بودن نسبت به بنیان‌های اخلاقی و خرده مقیاس‌هایش نقش پیش‌بینی کنندگی بیشتری در گرایش دختران نوجوان به اعتیاد و سوء مصرف مواد داشت. از میان مطالعات انجام شده به ندرت مطالعه‌ایی دیده شد که به طور مستقیم به بررسی همزمان دینداری و بنیان‌های اخلاقی پرداخته باشند و در بیشتر موارد تاثیر دینداری بر موضوعاتی چون خودمهارگری، جرائم حقوقی، پیشگیری فرهنگی و معنویات بر

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]
[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]

بازدارندگی از مصرف مواد سنجیده شده اند. با یک دیدکلی به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که توجه به برنامه‌های آموزشی و پیشگیرانه با محوریت آموزه‌های دینی می تواند نقش موثری در تحکیم و تقویت بنیان‌های خانواده و پیشگیری از رفتارهای پرخطر در فرزندان داشته باشد. در صورت ساختارسازی اخلاقی در جامعه نه تنها بسیاری از هزینه‌های مادی و معنوی مبارزه با قاچاق و مصرف مواد کاهش می‌یابد بلکه از بسیاری از آسیب‌ها و معضلات فردی و اجتماعی که زاییده اعتیاد هستند نیز جلوگیری به عمل می‌آید. اخلاق حافظ شخصیت و کرامت انسانی است. پس لازم است همهٔ ارکان کشور در ارتقای اخلاقیات با محور تعالیم اسلامی بکوشند.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به جنسیت شرکت کنندگان اشاره کرد که همگی دختر بود. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی هر دو گروه دختر و پسر مورد بررسی قرار بگیرند و همچنین با محوریت دین و تعالیم اخلاقی مداخلات آموزشی برای کاهش رفتارهای پرخطر بویژه مصرف مواد در نوجوانان گروه‌های سنی ۱۵ تا ۱۸ سال در نظر گرفته شود.

سهم نویسندگان

خانم مهدیه شوشتری رضوانی: نویسنده مقاله

جناب آقای دکتر ناصرآقابابایی: استاد راهنما

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از همیاری همهٔ شرکت‌کنندگان در این پژوهش تشکر می‌کنیم.

منابع

1. Lopes O, Costa J. Drugs and Religion: Contributions to the Debate on the Science–Religion Interface. Religions 2018;9:136

2. McCabe SE, Morales M, Cranford JA, Delva J, McPherson MD, Boyd CJ. Race/ethnicity and gender differences in drug use and abuse among college students. Journal of ethnicity in substance abuse 2007;17;6:75-95

3. Sawyer SM, Afifi RA, Bearinger LH, Blakemore SJ, Dick B, Ezeh AC, Patton GC. Adolescence: a foundation for future health. The lancet 2012; 28:1630-40

4. Esmaeilpour K, Farzaneh A. Prediction of Emotional and Educational Adjustment of Students Based on Family Functioning Dimensions. Journal of Instruction and Evaluation 2019; 11: 103-118 [Persian]

5. Stone AL, Becker LG, Huber AM, Catalano RF. Review of risk and protective factors of substance use and problem use in emerging adulthood. Addictive Behaviors 2012; 1;37: 747-75

6. Yonker JE, Schnabelrauch CA, DeHaan LG. The relationship between spirituality and religiosity on psychological outcomes in adolescents and emerging adults: A meta-analytic review. Journal of Adolescence 2012; 1;35: 299-314

7. Smith C, Faris R, Denton ML, Regnerus M. Mapping American adolescent subjective religiosity and attitudes of alienation toward religion: A research report. Sociology of Religion 2003 1;64: 111-33

8. Skalski LM, Martin B, Meade CS. Sexual Orientation, Religious Coping, and Drug Use in a Sample of HIV-Infected African-American Men Living in the Southern USA. Journal of Religion and Health 2019; 58: 1368-81

9. Bever MB. Religious Coping and Christ-Centered Recovery for Women with Substance Use Disorders. 2019

10. Kaviani Mobarakeh A. The Impact of Religious Boards on Youth Tendency to Drug from a Criminological Perspective. Journal of Cultural Engineering 2015; 85: 50-71 [Persian]

11. Graham J, Haidt J, Koleva S, Motyl M, Iyer R, Wojcik SP, Ditto PH. Moral foundations theory: The pragmatic validity of moral pluralism. In Advances in Experimental Social Psychology 2013; 47: 55-130.

12. Haidt J, Joseph C. Intuitive ethics: How innately prepared intuitions generate culturally variable virtues. Daedalus 2004; 133: 55-66

13. Ghorbani N, Watson P. J, Ghramaleki A. F, Morris R. J, & Hood R. W, Jr. Muslim Attitudes Towards Religion Scale: Factors, validity, and complexity of relationships with mental health in Iran. *Mental* Health, Religion, & Culture 2000; *3*, 125-132

14. Tabachnick BG, Fidell LS. Using multivariate statistics. Boston: Allyn & Bacon/Pearson Education; 2007

15. Aghababaei N, Sohrabi F, Eskandari H, Borjali A, Farrokhi N, & Chen ZJ. Predicting subjective well-being by religious and scientific attitudes with hope,

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]
[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]

purpose in life, and death anxiety as mediators. Personality and Individual Differences 2016; 90: 93–98

16. Zargar Y. Construction and Validation of Iranian Scale for Addiction Readiness. Proceeding of the 2nd Congress on Psychology, 2006: Tehran, Iran [Persian]

17. Ajami M. Qasemzadeh D. Beri Ajirloo f. And Faramarzi s. Investigating the Relationship between Individual Religiosity and Prevention of Industrial Drug Abuse among Last Year High School Students in Tabriz, 2nd National Conference on Sociology and Social Sciences, Tehran, Narkish Information Institute, 2014 [Persian]

18. Bever MB. Religious Coping and Christ-Centered Recovery for Women with Substance Use Disorders. DNP Scholarly Projects 2019; 16

19. Skalski LM, Martin B, Meade CS. Sexual Orientation, Religious Coping, and Drug Use in a Sample of HIV-Infected African-American Men Living in the Southern USA. Journal of Religion and Health 2019; 58:1368-1381

20. Lopes O, & Costa J. Drugs and Religion: Contributions to the Debate on the Science–Religion Interface. Religions 2018; 9: 136

21. Smith C. Theorizing religious effects among American adolescents. Journal for the Scientific Study of Religion 2003; 42: 17-30

22. Silberman I. Religion as a meaning system: Implications for the new millennium. Journal of Social Issues 2005; 61: 641-63

23. Aghababaei, N. The relations among religiosity, subjective well-being, and attitudes towards science. International Journal of Behavioral Sciences 2018; 12: 65-69

24. Taremian F, Jazayeri A, Ghasi tabataei SM. Psychosocial Predicting Factors of Drug Use among Adolescents: Applicability of "Peer Group Theory" among Iranian Adolescents. Scientific, Research Journal of Zanjan University of Medical Sciences2013; 85: 108-120 [Persian]

25. Mahdavi GH, Qayyumzadeh M. Ethical structuring in cultural prevention of drug addiction. Journal of Ethical Research 2017; 1:3 [Persian]

26. Salami F, Hatami H.R, Noori R. Structural model of substance use tendency in adolescents based on psychological family climate and family history of addiction with mediating peer group. Journal of Applied Psychology 2018; 2: 265-284 [Persian]

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1399.20.1.6.7]
[DOI: 10.29252/payesh.20.1.119]